

Música PAG. 617

Deu claus per entendre l'èxit del grup Manel

Política PAG. 3

Montilla: «La cimera va ser un fracàs»

Crònica PAG. 12

Tot Espanya sense sortir de Barcelona

Públic

www.publico.es

DIUMENGE
27 DE MARÇ DEL 2011

Solidaritat en temps de crisi

Les entitats que lluiten contra l'exclusió afronten el repte d'atendre més necessitats amb menys recursos

JOAN BARRERA
BARCELONA

L'anunci que Intermón-Oxfam, una de les ONG més importants, ha començat el procediment per presentar un expedient de regulació d'ocupació (ERO) que afectaria 90 dels 468 treballadors contractats que té a tot el territori espanyol i que la resta reduirà un 10% la jornada laboral, ha encès el llum d'alarma en el món de les organitzacions que treballen en el món de la cooperació i entre els col·lectius que

més pateixen el risc d'exclusió social.

No és un món homogeni i, per tant, a l'hora de concretar com els afectarà la crisi econòmica, cal analitzar-ho a través de cada circumstància particular. En qualsevol cas, hi ha uns elements comuns en la reflexió que fa el sector. Primer, les més tocades seran aquelles que basen la seva economia en diners aconseguits a través de l'Administració pública (Govern central, autonomies i ajuntaments), ja sigui per la

via de contractes per serveis prestats o de subvencions.

Les xifres que posen sobre la taula són irrefutables. A Catalunya, dels 65 milions d'euros aprovats en els pressupostos del 2010, només 45 van arribar finalment als seus destinataris, una quantitat que està per sota de la gastada el 2006. Es desconeix, de moment, quins seran els diners disponibles per aquest any, ja que el pressupost del Govern català està prorrogat a l'espera que se n'aprovi el definitiu.

L'ERO presentat per Intermón-Oxfam ha fet sonar alarmes en el camp de les ONG

Les retallades en les ajudes públiques obliguen a buscar recursos alternatius

Per si serveix de referència, a Espanya el Pla Anual de Cooperació Internacional 2011, aprovat el 4 de març pel Consell de Ministres, té una reducció de 1.031 milions d'euros respecte de l'any anterior, amb una incidència directa en par-tides com ara l'educació, la salut o la salut sexual o reproductiva, punt en el qual s'inclouen les campanyes per prevenir la sida a Àfrica.

Un segon punt que cal tenir en compte: aguanten millor les organitzacions més pe-

tites, en les qual els voluntaris tenen un pes significatiu. I una tercera consideració: serà determinant per a la seva viabilitat econòmica incrementar el nombre de socis i d'aportacions privades, una opció en què a Espanya i Catalunya encara hi ha molt camí per recórrer, sobretot en comparació amb els països nòrdics o anglosaxons, ja que les donacions particulars només suposen un 1,2%

→ PASSA A LA PÀGINA SEGUENT

→ VEDE LA PÀGINA ANTERIOR

dels recursos que mouen les entitats.

Aquest escenari d'incerteses, replantejaments i frenada de nous projectes és el que fa dir a Francesc Mateu, president de la Federació Catalana d'ONG i director d'Intermón-Oxfam a Catalunya, que el futur s'encara amb "angoixa i preocupació". I ho justifica amb xifres, algunes prou significatives. És cert que la xifra de particulars que fan aportacions periòdiques és la que menys s'ha modificat, "però fa tres anys que estem sense creixement i ens trobem amb casos que han reduït la quota", assenyala. Quant a les aportacions privades d'empreses, com que en la majoria de casos anaven lligades als beneficis, aquestes han baixat entre un 20% i un 25%.

Tot i l'impacte per la situació d'Intermón, que l'obligarà a frenar la diversificació de la seva activitat i a repensar al-

Les donacions de les empreses baixen més d'un 20% per la caiguda de beneficis

Les organitzacions petites i amb menys empleats aguanten millor la recessió

ta amb un gran suport de voluntaris. Ramon Noró, un dels seus directius, reconeix, però, que "sense patir tant com altres organitzacions que depenen de concursos públics", la crisi els ha fet estrènyer el cinturó fixant prioritats per atendre la gent que està pitjor i apartant nous projectes. En definitiva, "actuant amb prudència pel que fa a les despeses i contenint les altes de gent nova", recalca Noró, mentre adverteix que "les víctimes de l'actual crisi encara no han tru-

Tres alternatives per resistir els anys difícils

Lita Álvarez
Fundació Quatre Vents

«Creixerà l'espera»

Lita Álvarez, experta en abandonament infantil, és l'ànima de la Fundació Quatre Vents, una entitat que té la seu al barri del Raval de Barcelona i que es dedica a la integració de famílies en risc d'exclusió, de dones amb fills sense recorsos o que han patit violència domèstica, i a la atenció d'infants.

La Lita reconeix, com en altres casos, que les retallades ja havien començat fa tres anys. Com que els recursos que provenen de les administracions arriben amb retard o són insuficients, han optat per mantenir el nombre de famílies, un centenar, però reduint els horaris de la prestació de ser-

veis, com ara el casal d'estiu, l'atenció a infants i famílies o l'anomenat Projecte Llar Recuperació per a nens malalts de famílies monoparentals". Una altra conseqüència és que han reduït la feina d'atenció de les educadores als pisos d'acollida per a dones amb fills sense recursos.

A la Fundació Quatre Vents treballen 17 persones contractades i una xifra similar de voluntaris. Tot i que tenen espais per encabir-los, Lita Álvarez reconeix que en aquest context econòmic "tardarem més a atendre els 70 nens que estan en llista d'espera, tot i que tenim infraestructura disponible. *

gus dels seus projectes per presentar-los d'una manera més nítida i clara a la societat -un aspecte en el qual la mar- ca no ajuda-, els experts apun- ten que en una fase de conten- ció de recursos i de retallades, el que el ciutadà acaba valo- rant és la credibilitat de l'or- ganització i la transparència a l'hora d'explicar el destí de les donacions. Dos aspectes que serveixen tant per a organitza- cions petites com per a grans.

Suport de voluntaris

Arrels Fundació, una entitat que treballa amb els sense sos- tre a la ciutat de Barcelona, és un exemple de com s'ha d'en- focar el treball de les ONG en un escenari sense eufòries econòmiques. Amb un reco- negut prestigi tant en àmbits públics com privats, Arrels té una estructura molt profes- sionalitzada que es nodreix en dues terceres parts de les apor- tacions de socis i donatius i en que les contribucions públi- ques només suposen un 36% del pressupost. També comp-

Despesa amb prudència

Merges sense Fronteres (MSF) en seria un altre exemple. Amb un gruix de 266.190 so- cis comptabilitzats a final del 2010, va ingressar al llarg de l'any a l'entorn de 102 mil- lions d'euros, dels quals un 63% provenien de fons privats, un 7% eren fons del Govern espa- nyol o de governs estrangers i un 30% tenia el seu origen en fons privats d'altres seccions de MSF de fora d'Espanya.

La directora de captació de fons de MSF-Espanya, Anna Pineda, afirma que amb aquesta estructura d'ingres- sos l'impacte de la crisi queda molt atenuat. "Es evident que hem d'actuar amb prudència a l'hora d'administrar els re- cursos, però comptem amb el compromís de persones que aporten petites quantitats i, en casos molt especials, com ara el terratrèmol d'Haití, la gent s'hi aboca. En aquest cas, els donatius van ser de 8,5 mil- lions d'euros". *

«La crisi està en el nostre ADN»

Si hi ha un sector especial- ment preocupat per la inci- dència de la crisi és el format per les 80 associacions que integren la plataforma d'En- titats Catalanes d'Acció Social (ECAS), dedicades a col·lectius en situació o risc d'exclusió so- cial. En total, atenen 190.000 persones a tot Catalunya i ocupen uns 4.500 treballadors. Entre el 80% i el 85% del sector depèn dels diners que prove- nen de l'Administració, ja que bona part dels treballs que fan tenen a veure amb serveis que, d'altra manera, haurien d'en-

tomar els poders públics. La incertesa per les retallades no els agafa de nou. "Estem vivint la mateixa situació que fa dos anys, quan va començar la cri- si. De fet, la crisi està en el nos- tre ADN, ja que sempre hem treballat i crescut en un entorn de crisi", destaca el gerent de l'entitat, Jordi Gusi. Les conse- quències de menys ingressos es tradueixen a prioritzar línies de treball i en tensions de tresoreria. Es queixen del retard de projectes aprovats, que en el cas d'algunes admi- nistracions pot ser d'un any.

Iolanda Fresnedillo

Observatori del Deute en la Globalització

Jesús Lanao

Banc de Recursos

«Unim esforços»

L'Observatori del Deute en la Globalització (ODG) és una petita ONG que va néixer l'any 2000 amb un obje- ctiu bàsic: constituir un centre d'investigació del deute ex- tern i denunciar com determi- na el futur dels països menys desenvolupats. No només fan campanyes polítiques sinó que també centren la seva ac- tivitat en l'àmbit educatiu.

Iolanda Fresnedillo, una de les seves responsables, explica que la crisi no els ha vingut de nou, "ja que des de fa tres anys s'han anat reduint les subven- cions, especialment les l'am- bit municipal". Per fer-hi front, han adoptat una mesura dràs- tica: les cinc persones contrac-

tades permanentment per l'entitat han decidit reduir-se un 20% el sou".

No és l'única iniciativa en què treballen. De moment, volen ampliar les aportaci- ons de socis per superar els 175 que ara donen una quan- titat fixa a l'entitat. També, des de final del 2010, mante- nen reunions amb entitats si- milars per establir estratègi- es conjuntes i optimitzar re- cursos. Un exemple és que el local on tenen la seu el com- parteixen amb dues entitats més. "La certesa és que hem d'unir esforços perquè, com a mínim, els dos anys vinents seran més difícils", assenyala Fresnedillo. *

«Hem estat cauts»

El Banc de Recursos és una entitat que es va crear fa 15 anys i que es dedica a reu- tilitzar material mèdic i infor- màtic i maquinària agrícola que les empreses durien a la deixalleria, i l'envien a països en desenvolupament. L'im- pulsor del projecte és Jesús Lanao. Aquest jesuïta reconeix que la crisi no els afecta gai- re, en tot cas, només en el fet que les empreses aprofiten millor el material i, per tant, es produeixen menys dona- cions. Tenen una estructura fixa de dues persones, a les quals se'n pot afegir alguna altra en moments puntuals, i col·laboradors distribuïts per

l'Estat que estan a l'aguait de possibles donacions.

Només l'any passat, aque- sta ONG va enviar material per valor de 950.000 euros i en la seva història calculen que les trameses arriben als 14 mil- lions. Un 65% de les aportaci- ons del seu pressupost prove- nen de donacions particulars o de diners que reben per ser- veis logístics fets per encàr- rec d'altres ONG, i el 35% res- tant són subvencions, la ma- joria finalistes. "Hem estat molt cauts a l'hora de projec- tar-nos a la societat, més que res per no morir d'èxit", afir- ma Lanao en fer balanç de la feina feta. *